VIIKONVAIHDE

Lautasliinan paikka. Huolellinen kattaus kruunaa kevään juhlavan päivällisen. Sivu 19

Suositaan kotimaista. Vihiluodon Kala Limingassa Pohjois-Pohjanmaalla arvostaa kotimaista kalaa. Sivu 18

Muuttolinnut kiikarissa. Pikkusieppo on Suomessa harvalukuinen pesijä, joka näyttäytyy keväisin ulkosaaristossa. Sivu 17

Taikurin muisti kantaa uusille areenoille

Jouko Alho on henkeen ja vereen sirkusmies, jota ei pysäytä edes vakava muistisairaus.

KARI SALONEN

Nuokun sirkuksen perustaja Jouko Alho on yhä kysytty esiintyjä. Ensi viikolla hän matkustaa taikurin laukku kainalossa ilahduttamaan eteläpohjalaisia. Alzheimerin tauti ei ole vienyt sorminäppäryyttä.

LAHTI (MT)

Lahtelaisen Nuokun sirkuksen perustaja **Jouko Alho**, 64, ei vastaa ollenkaan mielikuvaa Alzheimerin tautiin sairastuneesta miehestä. Ei, vaikka lääkärin diagnoosista on kahdeksan vuotta.

Huumoria rakastava tirehtööri ottaa äkkiä puhevallan senioritalon viihtyisässä olohuoneessa.

”Just sahattiin yksi muistiyhdistyksen tyttö poikki. Meitä on yhdistyksessä toistakymmentä varhain sairastunutta muistipotilasta, ja meillä on oma taikuriryhmä.”

Keikkamiehelle riittää kysyntää. Viime sunnuntaina hän esiintyi Neljän polven karnevaaleilla Helsingin kaupungintalolla.

Ensi viikolla Alho lähtee taikurin laukun kanssa Etelä-Pohjanmaan muistiyhdistysten tilaisuuksiin. Puoliso **Marja-Leena Alho** käyttää omaishoitajan eli ”rinnallakulkijan” puheenvuoronsa.

Pikkupojan haave

Lasten ja nuorten sirkuskoulu oli 70-luvun lopulla uutta Suomessa. Vain Haminan teinisirkus ehti aloittaa ennen Alhon alullepanemaa Nuokun sirkusta.

Alho innostui sirkustempuista jo pikkupoikana. Nyt aikuisena hän arvelee sen johtuneen valtaisasta esilletulon tarpeesta.

”Muistan kun kesäisin leikittiin sirkusta tyhjällä metsätontilla. Olin aina joku eläintenkesyttäjä tai tirehtööri.”

Tulevan taiteilijan piti opetella taitoja pitkälti omin voimin.

”Onneksi Lahdessa oli siihen aikaan taikuri Reijo Salminen, jota pääsin seuraamaan. Hänen sukulaismiehensäkin teki pikkuisen taikatemppuja ja ymmärsi nuoria. Hän antoi ensimmäiset taikarenkaat lainaksi.”

Taikatemput ovat kulkeneet Alhon mukana läpi elämän. Jo varusmiespalveluksen aikana hän sai mainetta koululaiva Matti Kurjen laivastovierailujen kuuluna taikurina.

Maaseudulta maailmalle

Ammattimaisen uran käännekohta oli keikka Lahden nuorisotalolle. Siellä Alho ehdotti vetäjille varovaisesti taikurikerhon perustamista.

”Nuorten keskuudessa syntyi valtava buumi. Pidettiin muiden ohjaajien kanssa ihan kriisipalaveria siitä, mitä nyt tehdään.”

Tuloksena oli lopulta aikansa tunnetuin nuorisosirkus, jonka koulussa ja valtakunnallisilla leireillä on treenannut mittava joukko lapsia ja nuoria.

Esiintymiskiertueet ulottuivat maaseudulle ja maailmalle aina Honolulua myöten.

Rajamailta raittiuteen

Alholle oli yllättävää huomata, miten pian nuoret menivät taidoissaan hänen ohitsensa. Vaikka nettiä ei vielä ollut, nuoret osasivat tilata oppaita kaukaa Amerikasta asti.

Alho opetti tuleville taikureille ennen kaikkea sorminäppäryyttä. ”Ilman sitä ei huipputaikurina menesty.”

Koko esiintyvän joukon piti sitoutua raittiuteen.

”Pystyin jakamaan kokemusta, kun olin itse käynyt omassa pohjassani ennen raitistumista.”

”Monta kaveria sain sieltä rajamailta mukaan plus valtavan määrän ihan tavallisia nuoria.”

Uupumuksen merkit

Sirkuksen ympärille alkoi kehittyä liiketoimintaa, esimerkiksi teltta- ja välinevuokrausta. Sirkus pokkasi Wienissä YK:n palkinnon nuorten työllistämisideakilpailussa.

Alhon työpäivät alkoivat venyä kellon ympäri ja ylikin.

Sydäninfarkti alle viisikymppisenä hiljensi vauhtia mutta vain tilapäisesti. Tautikierre kuitenkin jatkui. Melanoomastakin mies tervehtyi, ja ohitusleikkaus lupaili parempaa tulevaisuutta.

”Kerran tuttu lääkäri sitten kysyi, olenko huomannut muistissani mitään vikaa. Sopisiko, jos hän tekisi pienen testin?”

”Kauhea sokki”

Pikku testiä seurasi sarja tutkimuksia, joihin meni vuosi. Oli aika kuulla diagnoosi.

”Lääkäri sanoi, että valitettavasti teillä on vakava aivosairaus, varhain alkanut Alzheimerin tauti.”

”Olihan se kauhea sokki. Kovaa masennusta kesti vuoden päivät, elämä oli katkolla kaikin puolin.”

Masennuksen keskellä piti setviä sirkuksen asioita, saada velkapapereista pariskunnan nimet pois ja jäädä kunniallisesti eläkkeelle.

”Sitten välähti, kun mentiin Marja-Leenan kanssa Päijät-Hämeen muistiyhdistykseen. Joku siellä pyysi, että etkö sinä Jouko voisi jonkun tempun tehdä täällä meidän yhdistyksemme juhlassa.”

Tirehtööri Facebookissa

”Otin taikurin laukun mukaan, ja siitä se lähti. Huomasin, että no, tämähän pelaa kuin unelma. Se vanha aktiivisuus alkoi potkia liikkeelle.”

Otin taikurin laukun mukaan, ja siitä se lähti. Huomasin, että no, tämähän pelaa kuin unelma. Se vanha aktiivisuus alkoi potkia liikkeelle.

Puoliso Marja-Leenan on helppo antaa miehelleen aktiivisuudesta tunnustusta.

”Sinähän olet Jokke kävelevä esimerkki siitä, kuinka positiivisella elämänasenteella ja aktiivisella toiminnalla pidetään päätä vireänä.”

Myöhemmin Alho kuuli lääkäriltään, että vanhat taidot pysyvät muistissa pitkään. Uuden oppiminen voi olla vaikeata, ei kuitenkaan mahdotonta.

”Kun sirkusnuoret tyrkkäsivät minut Facebookiin, niin minähän opin käyttämään sitä. Siellä minulla on kaverina parisataa sirkuslaista.”

”Olen puhunut muillekin muistisairaille, että alkakaa nyt jo liittyä Facebookiin.”

Ensi-iltoja laitoksissa

Muistitikku olisi Alhon mielestä loistava apuväline muistisairaiden laitoshoidossa.

Potilaat voisivat hyvissä ajoin tallentaa tikulle elämäkertatietoja.

”Hoitohenkilökunta voisi katsoa, mistä tämä ihminen tykkäsi. Esimerkiksi, että hän oli kova kuoroihminen, ja tässä kuvassa hän laulaa.”

Alho asuu pari jaksoa vuodessa muistisairaiden lomakodissa, jotta puoliso saa huilata tiukasti aikataulutetusta päivärytmistä. Taikalaukku pakataan tietenkin mukaan.

”Voi kun saisi johonkin muistelmiin nämäkin kerrat, kun on laitoksen sisällä itse potilaana keikkaillut. Harva taikuri pääsee paikkaan, jossa on ensi-ilta aina.”

TARJA HALLA

TÄYTTÄ ELÄMÄÄ

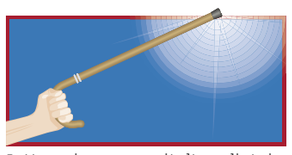

Juttusarjassa on esitelty valintoihinsa tyytyväisiä senioreita. Sarja päättyy tähän.

jatkuu seuraavalla sivulla